

Als palingen kronkelen de programma's weg

Waag Society maakt eigen doorrekeningen van verkiezingsprogramma's. Op basis van menselijke waarden, in plaats van met alle nadruk op groei, zoals bij het CPB.

Bart van Zoelen
AMSTERDAM

Meteen als we het programma van 50Plus ter hand nemen, blijkt hoe lastig het is verkiezingsbeloften op waarde te schatten. De seniorenpartij wil 'zo veel mogelijk' groene energie en oog voor mensen die zich geen raad weten op internet. Vaag. "En dat is punt 35 in hun programma, een prioriteit van likmevestje," zegt onderzoeker Socrates Schouten van Waag Society.

En dan kiest de sociale broedplaats en digitale mediapionier aan de Nieuwmarkt ook nog eens voor heel andere uitgangspunten dan het Centraal Planbureau (CPB), waar doorrekeningen vooral in het teken staan van economische groei en banen. Waag Society gaat in zijn Open Planbureau liever uit van menselijke waarden, het gedachtegoed van de 'commons' – duurzamer, democratischer, internationaler. Maar ja, bij globalisering denkt 50Plus vooral aan Nederlandse gepensioneerden in het buitenland.

Tegen anoniem internetten

Zelfbeschikking en de nieuwe technologie die daarvoor kan zorgen, ook zo iets. Dan gooit 50Plus hoge ogen met zijn laatstewilpil en een medische datacard annex donorcodicil die het privacygevoelige elektronische patiëntdossier kan vervangen. Maar even verderop ontsteekt 50Plus dan weer in een tirade tegen het

'Ik heb het idee dat alleen de Partij voor de Dieren ander denken introduceert'

→ Vrijwilligers die samen het Open Planbureau vormen, ontleden de partijprogramma's.
FOTO CHARLOTTE ODIIK

digitale geweld dat ouderen 'vermorzelt'.

De partij keert zich zelfs tegen 'anoniem internetgebruik' en pleit voor een digitaal paspoort tegen oplichting, smaad en schelden. Communitymanager Gijs Boerwinkel van Waag Society, bijna ontdaan: "Ze willen deze vrije omgeving onder de controle van de staat brengen."

Zo werden gisteren in het historische Theatrum Anatomicum alle partijprogramma's ontleden door zo'n vijftien vrijwilligers – met daarbij een registeraccountant en een ambtenaar van een ministerie, maar ook een gepensioneerde symphisant van de Piratenpartij. De moeilijkheid begint al met het PVV-programma. Wat moeten ze denken van het pleidooi voor directe democratie? Klinkt goed. Maar Wilders staat zelfs geen democratie toe in zijn eigen partij.

De SP-dan? "Is dat een commonspartij?" Antwoord: de socialisten hebben hun best gedaan, maar ze verwachten alle heil van financiële

prikkels en regelingen. Niet van mensen zelf. De PvdA? Hooguit een begin van 'commons'. Het CDA verrast met het pleidooi om groepen burgers het recht te geven buurthuizen over te nemen als zij denken dat ze het beter kunnen dan de overheid.

Monnikenwerk

Een 'commonskampioen' wordt niet gevonden. "Ik heb het idee dat alleen de Partij voor de Dieren ander denken introduceert," zegt Waag Societydirecteur Marleen Stikker. Na een lange middag waarin het alleen tot een begin van een doorrekening komt, kijkt ze toch tevreden terug. "Toch super dat we dit in het openbaar doen. In de vorm van een gesprek en niet aan de hand van de opvattingen van een paar experts."

Want dat is het bezwaar dat Waag Society heeft tegen de doorrekeningen van het CPB: de gebruikte computermodellen zijn geheim. "Terwijl dat ook maar een manier is om naar de economie te kijken. Weliswaar de dominante manier, maar het suggereert dat je daar niet anders naar kunt kijken."

Met het experiment willen ze het CPB uitdagen zich te openen. "Het is niet bedoeld als kritiek: zij zijn stom en wij zijn slim," zegt Schouten. Tegelijk groeit gaandeweg de middag ook het ontzag voor het monnikenwerk van de grote broer. "Die programma's zijn als palingen. Door alle retoriek is het bijna niet te doen."

